

## **תוכנית הלימודים 2024-2025**

### **שנה ג' | סמסטר א'**

#### **1. הגוף כשפה במרחב הטיפולי אורלי פישר (16:25-15:00)**

בקורס נבחן, דרך חומרים תיאורטיים וקליניים, את מקום הגוף וסוגיית הגוף-נפש בטיפול. כבר פרויד טען שהאגו הוא קודם כל גופני וביחד עם ברוייר, בחקירתם את תופעת ההיסטריה, הוא סלל את הדרך להבנה, שגורמים נפשיים עשויים להיות מקור של כאב, גם פיזי. נלמד גם על מצבים נפשיים ראשוניים, שלא עברו מנטליזציה בקשר אם-תינוק ולא זכו לייצוג במיינד של התינוק ונראה כיצד מצבים, שאינם ניתנים לחשיבה (עקב טראומה קשה או מיכל הורי פגוע) מקבלים ביטוי בחוויות עוצמתיות, לעיתים רבות, באופן תחושת או סומטי. (ניעזר באנזייה, אסתר ביק, אוגדן, ויניקוט, מקדוגל ועוד). נעסוק בהבדל בין היסטריה לפסיכוסומטיה, ונקשיב לגוף המטפל בהקשר של זיהוי העברה והעברה נגדית סומטית. בעזרת דוגמאות המשתתפים נחבר בין תיאוריה לקליניקה גם דרך מופעים של הגוף בקליניקה-הפרעות אכילה, התמכרויות, פציעה עצמית וכד'.

#### **2. העברה, העברה נגדית וביטוי בפעולה חוה ינאי-מלאך (18:10-16:45)**

העברה, העברת נגד ואנאקטמנט (מימוש בפעולה) הינם מרכז המעשה הטיפולי הפסיכואנליטי. זיהויים, הבנתם כמו גם התרתם דרך פרושים הם המנוע שמקדם את הטיפול. בקורס אנו נעקוב אחר ההתפתחויות התיאורטיות של מושגים אלו מהרגע בו פרויד מזהה את תופעת העברה וחושב אותה כמכשול, ובהמשך מכיר בה כמרכיב משמעותי. בדומה, גם העברת הנגד הפכה מ"הפרעה", לכלי מרכזי והחלה התבוננות על ההשפעה ההדדית בין ההעברה וההעברה הנגדית. בהמשך, הגישה ההתייחסותית מתייחסת למימוש בפעולה כבלתי נמנעת בתוך יחסי מטפל – מטופל וככזו המאפשרת עיבוד ותיקון.

#### **3. על חלימה ושרעפים ד"ר רוני כרמלי (19:55-18:30)**

*"It is one of these words which are so commonly used that people think they know what dreams are and speak about them without question. On what grounds do we say that the patient had a dream?" (Bion, 1978)*

החלום הוא מאבני היסוד של הפסיכואנליזה. ב-1900 פרסם פרויד את פשר החלומות, וטבע את הביטוי 'דרך המלך אל הלא מודע'. פרסום זה מסמן את תחילת החשיבה הפסיכואנליטית. לאחר פרויד, ניתן לראות את תיאורית החלימה של ביון כמרכזית ביותר להתפתחות הפסיכואנליזה בנושא זה, ננסה לטעון גם מתיאוריות אחרות וליהנות מתרומתן.

בקורס ננסה להבין מהו חלום, ולעמוד על ההקשרים וההבדלים בין חלום לרווי, בין חלום לפנטזיה, בין חלימה לחלימה בהקיץ. ננסה להבין מדוע הבנת החלימה היא כה מרכזית לחשיבה הפסיכואנליטית גם היום, בד בבד עם היותה עדיין אניגמטית. במהלך הקורס נשלב למידה תיאורטית עם למידה קלינית, ונפתח מרחב לשיתוף וחשיבה על חלומות שיביאו המשתתפים, מתוך עבודתם הקלינית - בהעברה ובהעברה הנגדית.

**4. סמינר קליני**  
**מקסים בן אמו, יעל מור (21:45-20:15)**

## חופשת סמסטר

**סדנה: ארוס מיניות ותשוקה בפסיכואנליזה ובקבלה**  
**ד"ר חנה אולמן, ד"ר רות קרא-איונוב קניאל**  
**20:00-15:00 | 11.02.2025**

בסמינר בינתחומי זה נדון ב"חומר הנפץ" של הרגשות "המסוכנים ביותר" (כפי שכנה זאת פרויד) של אהבה ותשוקה שעולים בקשר האנליטי, הן כפוטנציאל לקידום התהליך והן כפוטנציאל נפיץ לחציית גבולות. נתבונן במשמעויות של אהבה ותשוקה בהעברה ובהעברה הנגדית ובדרכים האפשריות לעשות בהם שימוש בטיפול הפסיכודינמי. נקרא במאמרים מרכזיים החל מפרויד וכלה בספרות התיחסותית בת זמננו. בנוסף לכך, נעסוק במקורות מתוך המקרא וספרות הקבלה בימי הביניים

נבקש ליצור דיאלוג בין חקר המיתוסים ותולדות הדתות לבין הפסיכואנליזה, ולדון בשאלת מקומו המרכזי של הארוס בתפיסת הבריאה, ביחסים בין האל לאדם, ובתיאוריית הפיתוי האלוהי והאימהי.

## שנה ג' | סמסטר ב'

**1. סמינר: מצבים מנטליים ראשוניים – תאוריה, קליניקה וייצוג**  
**יניב כץ, דורית רינגרט (16:25-15:00)**

בסמינר נעסוק בחוויות מוקדמות וראשוניות. דרך המשגותיהם של תאורטיקנים כביק, מלצר, טסטין, אנזיה, מיטרני ועוד נעסוק במצבים תחושתניים קדם מילוליים הקשורים להתפתחות הראשונית של הנפש ולמימד הקדום ביותר של ההתנסות האנושית. נעסוק בחרדות ראשוניות, בתהליכי יצירת מעטפת הנפשי, ובאופן בו ההיבטים הבלתי מעוכלים והבלתי מיוצגים של הנפש באים לידי ביטוי בטיפול. נעסוק בתהליכי החזקה, הכלה והשבה המאפשרות איחוי ומנטליזציה. נפגוש תהליכים ראשוניים אלה גם בהקשרים בינתחומיים דרך ייצוגם באומנות.

## 2. טראומה ודיסוציאציה עדית ניר (18:10-16:45)

בקורס נכיר את השפעתה המרכזית של טראומה על הנפש, נתמקד בטרומה התייחסותית (התפתחותית) ובפוסט-טרומה מורכבת. נזהה את רישומה של טראומה על תפיסת הזולת והעצמי במימד התוך-נפשי והבינאישי, ועל פונקציות חשיבה, ויסות רגשי ותחושות הגוף. נתוודע למופיעה של הדיסוציאציה בעולמו של שורד הטרומה ובחדר הטיפול, ולעבודה עם חלקים מפוצלים ומשתחררים דרך כפיית חזרה, אנאקטמנט ועוד. בשיתוף הניסיון המצטבר של המשתתפים בקורס, נעמיק בגורמים המרפאים ומרחיבי-הנפש בטיפול, ובאתגרי הקשר הטיפולי. המסע במרחב הטרומה עשוי להיות מפרך ומכאיב עבור שני השותפים לדרך, ומאידך, טומן בחובו סיפוק והזדמנויות יוצאי דופן.

## 3. פסיכואנליזה וחברה: הבנות פסיכואנליטיות על עוני ומעמד חברתי, ויחסי הגומלין ביניהן גליה אריאלי (19:55-18:30)

בקורס ננסה להבין את מורכבות הקשרים בין ההבנות הפסיכואנליטיות לבין עוני חברתי ומעמד חברתי. לא ניתן להמשיך ולהתעלם מהשפעת הסביבה החברתית על התפתחות הנפש ומתבקשת המשגה חדשה של הממשק בין התפתחות נפשית לבין המקום שממנו אנחנו מגיעים. זהו צעד נוסף להמשגה של ויניקוט שאין תינוק בלי אם, ומכאן שאין הורים בלי קהילה או סביבה כלכלית-מעמדית שבה הם חיים כאינדיבידואלים וכמשפחה מתהווה. בחברה שבה כסף הוא מדד להצלחה ולכוח, העדרו מעורר בהכרח מגוון הזדהויות והשלכות מודעות ולא מודעות שראוי לחקור בבואנו להבין את נפש האדם-את עצמנו בהקשר זה ואת נפש האנשים הבאים אלינו לטיפול. בקורס ננסה לנגוע בסוגיות אלו דרך התיאוריות הפסיכואנליטיות העכשוויות במאמרים והמשגות של ניל אלטמן, של לו ארון וקרן סטאר, של לין לייטון, נגע בחוויה האישית של כולנו דרך הסיפור האישי של כל אחת ואחד, ונרחיב את המבט וההבנה הרגשית דרך טקסטים עיוניים וספרותיים.

## 4. סמינר קליני (המשך) מקסים בן אמו, יעל מור (21:45-20:15)

### חופשת קיץ

סדנה: המוסיקה של המפגש האנליטי / על הקשבה  
ד"ר אדוה פרנק שובל, טלי שומרוני  
20:00-15:00 | 08.07.2025

בסדנה נעסוק בהקשבה כתופעה מרכזית ומהותית בטיפול הפסיכואנליטי; נשאל מהי הקשבה? לאן מופנית ההקשבה שלנו בתהליך הטיפולי, באיזה אופן אנו מקשיבים, מהי הקשבת המטופל וכיצד נרקמת ה"מוסיקה" של המפגש הטיפולי? נדון במודלים שונים של הקשבה פסיכואנליטית ונתמקד בממדים החווייתיים של ההקשבה כמצע עליו עשויות להיטוות משמעויות ולהתהוות טרנספורמציות בתהליך הטיפולי. נקיים דיאלוג עם אמנות המוסיקה, שכל הווייתה – הקשבה ונציג אותה

כשדה ידע שעשוי לתרום להעמקת הפרספקטיבה הפסיכואנליטית. נשלב קריאה  
במאמרים והתנסות: האזנה למוסיקה, משחק וצפיה בסרטים.